

5. s. i treenighetstiden.

Prekentekest: Jer 23,16-24

For noen år siden ble det laget en liten bok med tittelen «Hva ville Jesus gjort?» Den handlet om et ungt menneske som bestemte seg for at han i alle situasjoner i livet hvor han sto overfor et valg, skulle spørre seg selv: «Hva ville Jesus gjort?» Det førte til at han gjorde mange ting som han aldri ville ha turt å gjøre eller ønsket å gjøre, om han bare skulle fulgt sin egen naturlige innskyttelse, slik vi ofte gjør. For eksempel; når han gikk forbi en tigger på gata: «Hva ville Jesus gjort,» spurte han seg selv. Så kunne han ikke bare gå forbi, men stanset opp for å slå av en prat, og en slik prat kunne jo komme til å få følger.

Boka fokuserte på det praktiske; hvordan vi kan vise konkret nestekjærlighet i møte med våre medmennesker i alle slags situasjoner.

Men man kan også stille et annet spørsmål: *Hva ville Gud sagt?* Ja, hva sier egentlig Gud om en rekke spørsmål som er aktuelle i vår samtid: Det kan gjelde innvandring og flyktninger, det kan gjelde samlivsspørsmål og seksualmoral, det kan gjelde oljeutvinning og klimaspørsmål – i det hele tatt en rekke etiske og moralske spørsmål som er aktuelle for oss her og nå. Har

Gud noe han vil si om disse tingene? Hvordan kan vi i så fall vite hva *Gud* mener? Og hvis vi tror vi vet hva *Gud* ville sagt, har vi *mandat* til å si det på vegne av ham?

Disse spørsmålene stiller jeg meg i møte med tekstutvalget for denne søndagen. Denne søndagen har tradisjonelt fått overskriften «De falske profeters søndag». Det er ikke noe hyggelig navn på en søndag. Som prest og forkynner blir jeg straks litt på vakt: Kan *jeg* komme i skade for å bli en falsk profet som uttaler meg på vegne av *Gud*, uten egentlig å vite hva *Gud* ville sagt?

Evangelieteksten sier at vi skal ta oss i vare for de falske profetene som kommer til oss i saueham, men innvendig er glupske ulver (Matt 7,15-20). Epistelteksten sier at vi skal prøve Åndene om de er av *Gud* eller ikke (1 Joh 4,1-6). Det er tydeligvis mye som står på spill. Og dagens pretekst er en skikkelig advarsel. Hør hva profeten Jeremia sier:

Så sier Herren over hærskaene:

Hør ikke på ordene til de profetene
som profeterer for dere!
De gjør dere tomme;

de forteller om syn fra eget hjerte
og ikke fra Herrens munn.

¹⁷ De sier til dem som forakter meg:
« Herren sier: Dere skal ha fred»,
og til alle som følger sitt egenrådige hjerte:
«Ikke noe ondt skal komme over dere.»

¹⁸ Men hvem har vært med i Herrens råd
og sett og hørt hans ord?
Hvem lyttet til hans ord og adlød det?

¹⁹ Se, Herrens storm, hans harme, bryter ut!
Stormen virvler over de urettferdiges hoder.

²⁰ Herrens vrede legger seg ikke
før han har utført og satt i verk
planene i sitt hjerte.
I dager som kommer,
skal dere forstå fullt ut.

²¹ Jeg har ikke sendt profetene,

men de løper,
jeg har ikke talt til dem,
men de profeterer.

²² Om de hadde vært med i mitt råd,
kunne de latt folket mitt få høre mine ord
og fått dem til å vende om
fra sine onde veier og gjerninger.

²³ Er jeg en gud som er nær, sier Herren,
og ikke en gud langt borte?

²⁴ Kan noen gjemme seg på hemmelige steder så jeg ikke ser
ham? sier Herren.
Fyller ikke jeg både himmel og jord?
sier Herren.

Ja, dette er dagens pretekst fra Jeremia 23.

Min første innskytelse er at dette må jo gjelde noen andre, noen selvpoppnevnte predikanter som har fått det for seg at de taler på vegne av Gud, men så enkelt er det kanskje ikke? Ordet fra Gud

går til oss alle, og kanskje spesielt den som har fått et forkynneroppdrag. Når Jeremia sier at «de forteller om syn fra eget hjerte og ikke fra Herrens munn,» kjenner jeg meg i at det kan være lett å komme med tanker som surrer rundt i mitt eget hode, men som aldri kom fra Gud. Og når Jeremia sier at vi forkynner fred til alle som følger sitt egenrådige hjerte, så må jeg spørre meg selv: Tar jeg også for lett på det som kanskje er synd? Burde jeg kanskje oftere holdt opp Guds bud og forbud for meg selv og resten av menigheten?

Denne teksten minner meg om at jeg må være forsiktig med å forkynne noe Gud egentlig ikke er enig i. Og som *menighet* blir man oppfordret til å lytte til forkynnere med kritisk sans. Men så er det store spørsmålet som all bibelsk forkynnelse dreier seg rundt: Hvordan i all verden kan vi *vite* hva Gud egentlig mener om saker og ting som vi er opptatt av – og som det ikke nødvendigvis står noen ting om i bibelen?

I budskapet fra Jeremia, hører jeg en krenket Gud, en Gud som kjenner seg misforstått og misbrukt: Mennesker taler i hans navn, mennesker han aldri har sendt. Budskap forkynnes som om det kom fra Gud, men det var mennesketanker tvers igjennom. I Jesu forkynnelse hører vi iblant det samme: «Dere

har hørt det er sagt, men jeg sier dere...» (Matt 5,21 ff) Jesus var like vred på alle som mente seg å tale på Guds vegne, som Gud er i dette budskapet fra Jeremia: «Hvordan kan de kjenne min vilje, de har jo ikke sittet i mitt råd!» Prestene og de skriftlærde slapp aldri lett unna når Jesus tok bladet fra munnen. De la tunge åk på mennesker og fjernet alt håp om frelse fra dem som slet. «De er som ulver i saueham,» sa Jesus.

Men hva *er* så Guds budskap til oss? «Kan noen gjemme seg på hemmelige steder så jeg ikke ser ham? Fyller ikke jeg både himmel og jord?»

Her møter vi en Gud som ikke finner seg i å bli satt inn i trange rammer, henvist til et hjørne av livet eller bli tolket i bestemte retninger. Gud er *større* enn alt. Han fyller himmel og jord, ja, Gud er jo verdens skaper. Hvem er vi som tør å tro at vi har forstått Gud?

Vi har bare forstått en flik.

Når det gjelder alle de etiske og moralske spørsmålene som vi surrer rundt med i livene våre og lurer på om Gud har klare svar på – vi får neppe klare svar. Svarene endrer seg fra år til år, nye omstendigheter og samfunnsendringer gjør at vi må tenke

gjennom alt på nytt for hver ny generasjon. Oljeboring, innvandring, samlivsspørsmål – klare svar gis ikke på detaljnivå, og skråsikkerhet burde bannlyses.

Men noen svar vil alltid være de samme. Det *går* faktisk en rød tråd gjennom Bibelen som viser oss noe av Guds vesen: At Gud er en Gud som hater undertrykkelse. At Gud er en Gud som løfter opp de svake og gir dem rett til et menneskelig liv. At Gud er en Gud som tilgir synd og viser barmhjertighet. «Den som har sett meg, har sett Faderen (Joh 14,9),» sa Jesus en gang. Han gikk inn i vår verden med den samme holdningen til medmenneskene som Gud gang på gang proklamerte gjennom sine profeter i tidligere tider. Det Gud hadde prøvd å formidle i ord; det viste Jesus i gjerning.

Hva ville Jesus gjort, spurte ungdommen i boken ved samme navn. Han kunne like gjerne spurt: Hva ville Gud ha sagt?

Gud ville sagt: Vis hverandre nåde, godhet og kjærlighet.

En falsk profet er en som undergraver Guds nåde og barmhjertighet og skremmer mennesker bort fra det fellesskapet som de er døpt inn i og hører til i. Det er det viktigste kjennetegnet på brudd på Guds bud og befaling. Men Jesus gikk

lenger enn å vise nåde, godhet og kjærlighet. I all sin gudlighet, tok han skrittet fullt ut og gjorde det Gud ville gjort: For å vise sin ubegrensede, totale vilje til å ofre alt for å løfte opp oss svake, syndige mennesker, bar han til sist alle våre synder på sin kropp på korset der han døde.

Slik viste Jesus oss Guds radikale vilje til å forsone seg med menneskeheten.

Slik viste Jesus oss hva som står i sentrum for Gud bestandig; viljen til å redde oss ut av de sirklene der vi går i ring omkring vår egen tilkortkommenhet.

Vår holdning til oljeutvinning, innvandrere og samlivsetikk kan være viktig nok på et mellommenneskelig plan, men svarene på hvordan vi skal leve livet, vil endre seg fra tiår til tiår fordi verden endrer seg. Men at vi hører Gud til som hans umistelige barn, vil aldri endre seg. Og for å være Guds barn, er det nok å kalle Gud for Far. Og kommer noen og sier noe annet, da er de falske profeter.

Og så får dere, kjære menighet, prøve dette budskapet på det evangeliet dere tidligere har fått overlevert, og den

trobekjennelsen vi nå skal reise oss og forkynne for oss selv og for alle som vil høre.

La oss bekjenne vår hellige tro!

Nikenum, Norsk salmebok 979.1